

17. CZY GRANICE POWINNY BYĆ OTWARTE?

Wprowadzenie

Zagadnienia:

GOSPODARKA	podział pracy, sytuacja ekonomiczna kraju
ETYKA	tolerancja
OBYWATELSKOŚĆ	Konstytucja, system prawny UE, tolerancja rasowa, narodowa i religijna, pokojowe współistnienie w społeczności

<https://youtu.be/y6fjuJAb2Sc>

★ Obejrzyj powyższy filmik i przedyskutuj:

1. Jakie korzyści związane są ze swobodą przemieszczania się po Unii Europejskiej i zniesieniem kontroli granicznych?
2. Jakie widzisz związane z tym niebezpieczeństwa?
3. Dlaczego Polska nie ma otwartych granic dla osób z innych krajów, nie będących członkami UE i strefy Schengen?

★ Efekty uczenia się

UCZEŃ:

odróżnia tolerancję od akceptacji; wyjaśnia, jak tworzą się podziały w społeczeństwie na „swoich” i „obcych”

rozpoznaje przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji oraz przedstawia możliwe sposoby przeciwstawiania się tym zjawiskom

przedstawia i porównuje różne modele polityki wobec imigrantów (unifikacja/ asymilacja, integracja, wielokulturowość)

zna i analizuje pojęcie tolerancji, rozważa zagadnienie granic tolerancji, kształtuje postawę otwartości i tolerancji

przedstawia – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – postawy społeczeństwa polskiego wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz wobec innych narodów (także imigrantów)

rozpoznaje przejawy ksenofobii i uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się temu zjawisku

Lekcję opracował dr hab. Tomasz Kamiński

Definicje

DEFINICJE

UNIA EUROPEJSKA – gospodarczo-polityczny związek 27 demokratycznych państw europejskich. Unia powstała 1 listopada 1993 roku jako efekt wieloletniego procesu integracji politycznej, gospodarczej i społecznej, który rozpoczął się w latach 50-tych XX wieku

TOLERANCJA – poszanowanie czyichś poglądów, wierzeń, upodobań, różniących się od własnych

WIELOKULTUROWOŚĆ – obecność wielu różnorodnych kultur w obrębie jednego państwa, regionu czy miasta

Zadania

- **ZADANIE 1**

★ Jako obywatel UE masz prawo przenieść się do dowolnego kraju UE, aby w nim mieszkać, pracować, uczyć się, szukać pracy lub przejść na emeryturę. W innym kraju UE możesz przebywać przez okres do trzech miesięcy bez konieczności rejestrowania się. Jedynym wymogiem jest posiadanie ważnego krajowego dowodu tożsamości lub paszportu.

Czy jednak osoby podejmujące prace zagranicą mają faktycznie te same prawa co pracownicy krajowi?

Rozważ następującą sytuację:

Mindaugas, twój kolega z Litwy, planuje przyjechać do Polski w wakacje, żeby podjąć sezonową pracę przy zbiorach owoców. Pyta się ciebie, czy wiesz jakie formalności musi spełnić, żeby podjąć pracę? Czy musi mieć pozwolenie? Czy musi się gdzieś zarejestrować? Czy po zakończeniu pracy będziecie mogli razem pojechać na wakacje w polskie góry?

Wejdź na [portal Unii Europejskiej europa.eu](http://europa.eu), na którym możesz znaleźć wiele przydatnych informacji o działaniu UE i o tym jak wpływa na twoje życie. Znajdziesz tam również informacje o swobodnym przepływie pracowników. Co odpowiesz Mindaugasowi?

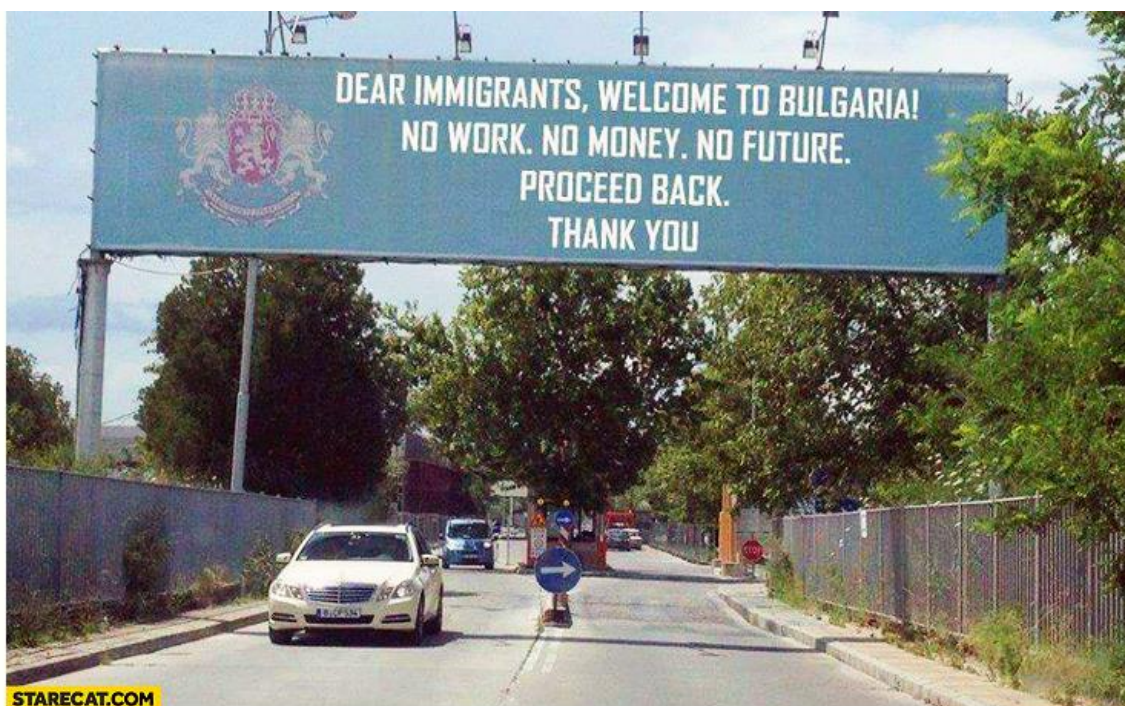
Obywatele UE mają prawo podejmować pracę w innym kraju UE bez konieczności ubiegania się o pozwolenie. Każdy ma też prawo pozostać na miejscu nawet po wygaśnięciu umowy o pracę. Jeśli taki pobyt nie trwa dłużej niż 3 miesiące to nie trzeba się rejestrować.

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

- ZADANIE 2

★ Prawda czy mit? Uzasadnij

Napis na tablicy mówi: "Drodzy imigranci, witajcie w Bułgarii! Nie ma pracy. Nie ma pieniędzy. Nie ma przyszłości. Wycofajcie się. Dziękujemy"

MIT: To tylko mem, ale Polacy mogliby powiedzieć to samo. Imigranci to problem stworzeni przez Europę Zachodnią i dotyczący Europy Zachodniej. Niech więc zajmie się nim Europa Zachodnia, a my najpierw zbudujemy porządną, silną kraj, później będziemy ratować imigrantów. Zjawisko imigracji dotyczy również Polski, a imigranci (nie myl ich z uchodźcami!) w większości nie szukają ratunku tylko miejsca do pracy lub nauki. Przyjeżdżając do naszego kraju podejmują naukę albo wypełniają wakaty w firmach, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu dobrobytu

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

kraju. Co więcej, przynoszą ze sobą różne doświadczenia, odmienne światopoglądy, wartości czy metody rozwiązywania problemów. To może powodować napięcia, ale też wzbogaca kulturę i życie społeczne.

Zwróć uwagę, że przez większość swojej historii Polska była krajem wielokulturowym, istną mieszanką etniczną, językową i kulturową. Tolerancja była źródłem sukcesów Rzeczypospolitej na przestrzeni wieków! Krajem jednolitym etnicznie staliśmy się dopiero w wyniku II wojny światowej. W perspektywie historycznej to zaledwie, krótki epizod a nie typowa sytuacja.

A large, vibrant, wavy rainbow flag graphic with colors transitioning from purple at the bottom left to red at the top right. The flag is set against a black background.

DEMOTYWATORY.PL

Paradoks tolerancji

Tolerancyjni nie tolerują u innych braku tolerancji

PRAWDA: Filozof Karl Popper opisał ten paradoks w 1945 roku w pracy „Społeczeństwo otwarte i jego wrogowie”. Tolerancja w społeczeństwie musi być ograniczona. Nieograniczona tolerancja dla tych, którzy są nietolerancyjni prowadzi bowiem w efekcie do zaniku tolerancji. Ten paradoks jest szczególnie ważny w dyskusji o granicach wolności słowa.

- **ZADANIE 3**★ Podziel klasę na kilkusobowe grupy. Pokaż im poniższą wypowiedź polskiego polityka i poproś o rozważenie dylematu przedstawionego w ostatnim zdaniu: czy lepszy jest spadek liczby ludności i wolniejszy rozwój gospodarczy, czy też szersze otwarcie granic dla imigrantów i zmiany społeczne, które mogą tym być spowodowane. Jakie to będą zmiany?

Krzysztof Bosak 🇵🇱 · 4 cze 2018

Na pytanie dlaczego jesteśmy przeciw imigracji odpowiedź jest prosta: każdy nowy imigrant to przyszły nowy obywatel dla którego Polska nie jest ojczyzną, który nie przekaze swoim dzieciom kultury polskiej bo jej nie zna i nie rozumie, w najlepszym razie będzie wobec niej obojętny

56 68 251

Krzysztof Bosak 🇵🇱 · 4 cze 2018

Imigracja jest dopuszczalna w małych kwotach - na zasadzie wyjątku od reguły, że Polska jest dla Polaków.

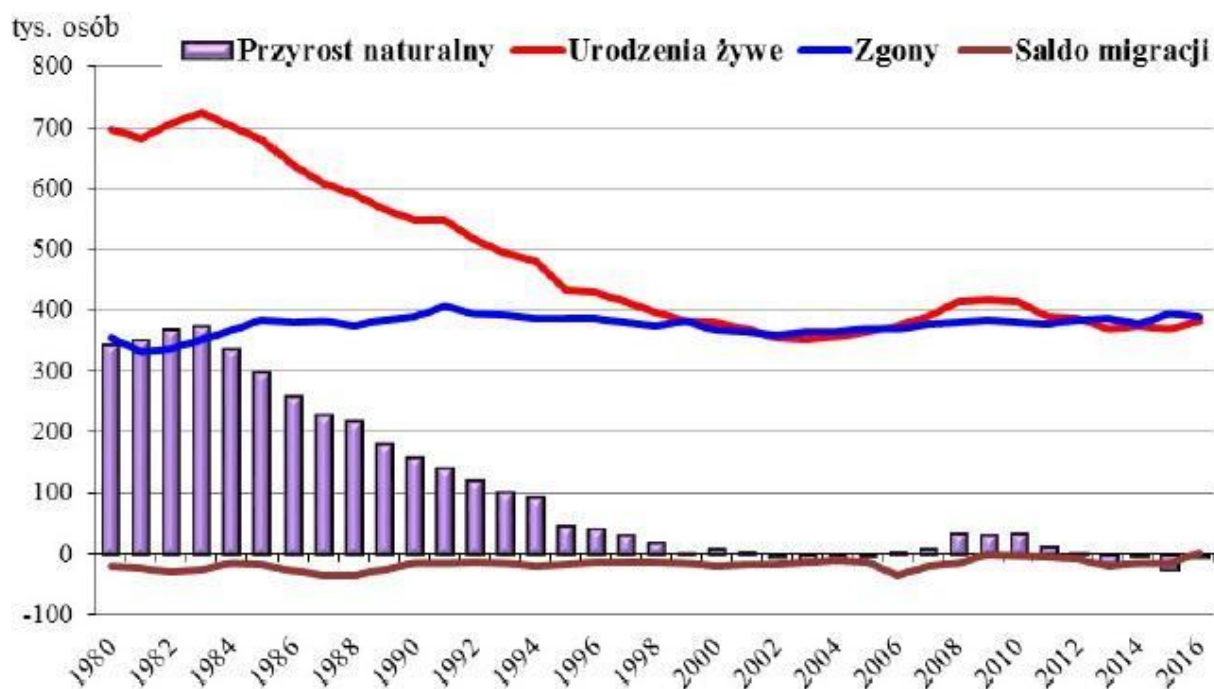
Rząd robiący z imigracji element systemu społeczno-gospodarczego to rząd zdrady narodowej.

Lepsza depopulacja i wolniejszy rozwój niż imigracja i przekształcanie populacji

26 36 106

1. Po ok 10 minutach pracy w grupach poproś przedstawicieli zespołów o prezentację wyników ich pracy.
2. W czasie dyskusji warto podkreślić, że ten dylemat jest faktyczny. W sytuacji spadającej liczby urodzeń i ujemnego przyrostu naturalnego bardzo trudno będzie zwiększyć dobrobyt bez zwiększenia liczby migrantów napływających do Polski i zmniejszenia liczby osób wyjeżdżających (dodatnie saldo migracji). Dane pokazujące trudną sytuację demograficzną Polski znajdziesz na poniższym wykresie:

Źródło: dane GUS za <https://demagog.org.pl/>

Wskazówka: Warto jednak zwrócić uczniom uwagę, że rozwiązanie rozważanego dylematu zależy od indywidualnych poglądów danych osób. Są osoby, dla których większą wartością będzie dobrobyt mieszkańców Polski, a dla innych utrzymanie względnej jednolitości etnicznej kraju. Oba te poglądy mają swoje miejsce w dyskusji publicznej – na tym też polega tolerancja!

- **ZADANIE 4**

★ Przeczytaj informacje o Amsterdamie, odpowiedz na pytania i poznaj specyfikę kulturową swojego miejsca zamieszkania.

Amsterdam jest miastem o prawdopodobnie największej liczbie różnych kultur. Szacuje się, że wśród jego mieszkańców są ludzie ze 180 różnych narodowości z całego świata. Prawdopodobnie w następnej dekadzie połowa dzieci rodzących się w Amsterdamie będzie miała imigranckie korzenie. Amsterdamczycy powszechnie uważają wielokulturowość za zaletę ich miejsca zamieszkania, zwracają uwagę na to wspólna praca ludzi wywodzących się z różnych kultur sprzyja rozwojowi innowacji i przyciąga do miasta utalentowane osoby. Trudno zaprzeczyć, że Amsterdam zajmuje czołowe miejsca w rankingach innowacyjności a gospodarka niewielkiej Holandii znajduje się w pierwszej dwudziestce największych gospodarek świata.

Pytania:

1. Jak myślisz, z jakimi problemami gospodarczymi, kulturalnymi, politycznymi i religijnymi muszą się mieszkańcy takiego wielokulturowego miasta? *W Amsterdamie występują różne problemy społeczne związane z migrantami, takie jak przypadki dyskryminacji, problem jakości i dostępności niektórych usług publicznych (edukacja, opieka zdrowotna) czy wreszcie dostęp do mieszkań. Jednak głęboko zakorzenione tradycje wolności i tolerancji ułatwiają Holendrom radzenie sobie z nimi.*
2. Jakiej pomocy potrzebują imigranci, aby dostosować się do życia w nowym miejscu? *Integracja społeczna leży w interesie zarówno samych imigrantów, jak i mieszkańców kraju przyjmującego. Bardzo ważne jest, aby znać język, znać normy kulturowe, zbudować relacje społeczne, znaleźć pracę lub rozpocząć naukę. Amsterdam stara się zapewnić pomoc (np. poprzez organizację kursów językowych) dającą przybyłym podstawową wiedzę, umiejętności i motywację do ułożenia sobie życia w mieście.*

Dowiedz się, jaki jest skład etniczny Twojego miejsca zamieszkania (miasto, dzielnica, wieś, itp.):

1. Jakie fakty historyczne i społeczne doprowadziły ją do tego?
2. Czy różnorodność lub integralność narodowa powoduje problemy, czy wzbogaca życie lokalne?
3. Ludzi z jakiego kraju chciałbyś mieć jako swoich sąsiadów? Dlaczego?

Projekt [Krok 2.]

★ Dowiedz się, co ludzie w twoim otoczeniu (np. rodzina, sąsiedzi) myślą o imigrantach. Poproś ich o wypełnienie ankiety. Możesz skorzystać z poniższych pytań. Spróbuj znaleźć co najmniej 20 respondentów.

1. Poproś respondentów o podanie wieku i wykształcenie – dzięki temu ich odpowiedzi zapewnią ci więcej możliwości interpretacyjnych.
2. Uprzedź swoich ankietowanych, że można wybrać tylko jedną odpowiedź a badanie jest anonimowe.

Ankieta

Proszę wyrazić swój stosunek do poniższych stwierdzeń, stawiając znak „x” w odpowiednim kwadraciku:

Napływ migrantów będzie dobrym rozwiązaniem problemu spadku liczby mieszkańców w Polsce.

ZDECYDOWANIE ZGADZAM SIĘ	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	ZDECYDOWANIE NIE ZGADZAM SIĘ
-----------------------------	----------------	-----------------------	------------------------------------

Napływ migrantów przyczyni się do rozwoju gospodarczego Polski.

ZDECYDOWANIE ZGADZAM SIĘ	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	ZDECYDOWANIE NIE ZGADZAM SIĘ
-----------------------------	----------------	-----------------------	------------------------------------

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

Napływ migrantów wzbogaci kulturę w naszym kraju

ZDECYDOWANIE ZGADZAM SIĘ	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	ZDECYDOWANIE NIE ZGADZAM SIĘ
-----------------------------	----------------	-----------------------	------------------------------------

Przyjazd migrantów do Polski zwiększy zagrożenie terroryzmem i przestępczością.

ZDECYDOWANIE ZGADZAM SIĘ	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	ZDECYDOWANIE NIE ZGADZAM SIĘ
-----------------------------	----------------	-----------------------	------------------------------------

Przyjazd migrantów do Polski zwiększy bezrobocie w kraju.

ZDECYDOWANIE ZGADZAM SIĘ	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	ZDECYDOWANIE NIE ZGADZAM SIĘ
-----------------------------	----------------	-----------------------	------------------------------------

Przyjazd migrantów do Polski spowoduje wzrost konfliktów społecznych na tle religijnym.

ZDECYDOWANIE ZGADZAM SIĘ	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	ZDECYDOWANIE NIE ZGADZAM SIĘ
-----------------------------	----------------	-----------------------	------------------------------------

Wiek:

PONIŻEJ 18 LAT	
19-35 lat	
35-50 lat	
50-65 lat	
Powyżej 65 lat	

Wykształcenie:

PODSTAWOWE	
Średnie	
Wyższe	

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

Wskazówki:

1. Ankietę można przeprowadzić zarówno na żywo, jak i wirtualnie za pomocą wybranej aplikacji do przygotowywania ankiet.
2. Nie wyrażaj osobistej opinii na temat zadanych pytań. Nie oceniaj odpowiedzi respondentów. Pozostań neutralny.
3. Po zebraniu ankiet zsumuj wyniki i prześlij je wyznaczonej osobie, która zrobi zestawienie zbiorcze.

Arkusz samooceny

★ **Wskazówka:** Uczniowie sami oceniają, czy są w stanie odpowiedzieć na poniższe pytania. Jeśli nie, powinni poprosić nauczyciela o dodatkowe wyjaśnienia, by móc w pełni zrozumieć omawiane zagadnienia.

Po tej lekcji uczniowie powinni potrafić:

Wyjaśnić własnymi słowami co to jest tolerancja.

Na przykład: słuchanie z szacunkiem myśli, z którymi sam się nie zgadzasz.

Wyjaśnić, co oznacza swobodny przepływ osób w Unii Europejskiej.

Obywatele UE mają prawo do swobodnego podróżowania, mieszkania, pracy, nauki i prowadzenia działalności gospodarczej w innym kraju członkowskim.

Wyjaśnić, jaki wpływ mają imigranci na gospodarkę kraju, do którego przyjeżdżają.

Imigranci podejmują pracę, której miejscowi nie mogą wykonać (brak pracowników, lub kwalifikacji) lub nie chcą wykonać (np. z uwagi na niskie zarobki). Biorą więc udział w wytwarzaniu towarów i usług. Jednocześnie imigranci konsumują towary i usługi tworzone przez innych, a także płacą podatki. Tym samym imigranci przyczyniają się do wzrostu gospodarczego kraju.

LIBERTÉ!

Lithuanian
Free
Market
Institute

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>